

ידוע פארוי אבי זני והבעל שם טוב
שמותו עדן ולחיה שהתורה
נקראת יעקב, כמו שאמר על יעקב
אבינו לא מת' (תענית ה') הינו שהתורה
היא נצחיות ואינה בטלה לעולם;
(תל ממנו אמרס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)

שמועתי פארוי אבי זני כורי ורבי
[החידושי הרי"ם פטור] די
בשם הבעל שם טוב על מה שקחב
(הכרס ה. יט) קול גדול ולא יסף בתרגום
לא פסק. ואמר פי לכל איש ישאל
נמצא תקון הדרד לו בכל זמן וזמן בכל
אות נאות שבתורה. ודברי פי ויכס חז"י;
(שם ממנו ליקיטס פ"ר מלשנים ד"ס יט"ו ד"ס)

יסף בהקדמה: שאין הפסק זמן לשום מצוה
מתריג מצוות אפילו לעתיד, רק שיהיה ברוחני.
ועתה בעולם הזה בגשמי במעשה, וברחני על פי
הכונה להבאים בסוד ה'. לפי זה יגדל התימה
שמצינו כמה מצוות שאינן נהגין רק בזמן שבית
המקדש וכו', וקשה מאחר שהמצוות הם
מעצמותו יתברך איך יתבטלו באין מקדש, הא
ביכול הקביה הוא. מצוי תמיד מצד מציאותו
לעבר הווה ועתיד, וגם המצוות צריכין שיהיה
כך שנאצלו ממנו בנזכר. ועוד קשה לפי מה
שכתב הראב"ד בספר יצירה (הקדמה) בסוד עולם

שנה נפש, כי האדם נקרא עולם קטן ותחת
מקדש ג', וכמו שיש קומה שלימה ברמ"ח אברים
ושיה גידים בכללות פרצוף העולם, כך יש
בשנה, וכן בגוף האדם שייכים כל רמ"ח מצוות
עשה ושיה לא תעשה, רמ"ח אבריו ושיה
גידיו, וכן מפורש בשי"ט דמכות (בב) אשר נבאר
בפנים. ומעתה לפי זה תקשי הרי מצינו כמה
מצוות שיש בכהנים מה שאינו בישראל, ויש
כמה מצוות השייכים למלך ואינו בהדיס,
וכיוצא בענין זה, ואם כן איך יכול כל איש
פרטי לקיים כל רמ"ח מצוות עשה ושיה לא
תעשה, והם תרי"ג נגד רמ"ח אבריו ושיה
גידיו וכו', ומכאן הערות והספיקות וכו' מלאני
לפי לבאר בעודה תרי"ג מצוות הנ"ל איך שדם
בכל עת חמון, והם בכל אדם, ואיך יש בו מקום
לידבק בו יתברך בכל מצוה מתרי"ג מצוות.

**כל המצוות הן נצחיות בשכל, אף
שבעל הם בזמן והמצוה, בשכל
הם תמיד נצחיים, פי התורה היא
אלהותו, ואלהותו היא נצחיות, כמו
שאומרים כל תלמידי הבעל שם טוב
בשמו, שקל התורה צריכה להמציא תמיד
בכל זמן בדרך חכמה ושכל, שיש ללמד
מכל מקרה רמיתתה";**
(יש"ר דברי אמת פ"ר ט"ו)

**אומרים צדיקי פאריו בשם הבעל
שם טוב ונחמו זין על-
למנו לפי תורה לשמה הוא ללמד
מקנה מקדש טובה;**
(ממנו אמרס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)

פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס

**באמת אין למדן ואין חכם, פי תורת
ה' תמימה' (תהלים י"ט, ח), ואמר**

וזהו ח"ג רצה: לית מילה באורייתא
נפיק מכללא דשמא קדישא, דאורייתא כולא
שמא דקוביא אינו'

**שמועתי בשם הרב הקדוש הבעל שם
טוב ד"ר 'תורת ה' תמימה'
(תהלים י"ט, ח) שקל התורה הוא רק שם
הנ"ה';**
(תולדות אהרן (ויטלמיר) פ"ר בשלח ד"ס לו ישי"ר)

**פאמר הבעל שם טוב פי אור הנגון
צדן הוא פמים, שלא הגיע לו
שום אדם פי אם קעט מצדי, כמו
שכתב (תהלים י"ט, ח) 'תורת ה' תמימה',
'תורה ה' פודש בחינת התורה שנקראת
על שם ה' ולא על שם משה, 'תמימה'.
שלא נרכו בה רבים ולא כאו לנו
הפני רגה";**
(ממנו אמרס פ"ר חוקים ד"ס וט"ו ד"ס)

קמט: ומאן דאמר דהוא סיפודא דאורייתא
לאחאה על המא שישר בלבד קאתי תיפח
היהה וכו', אלא האי אורייתא קדישא עלאה
אינו אורייתא קדושה, נחתה זה תמימה ותהלים
פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס

ידוע פודאי לכל מי שיש לו מנן בדרך
שהתורה היא נצחיות, בנזכר בקנה
פעמים בתורה הקדושה תפח ורזון מן אותם
שאומרים שאין בתורה רק ספורי מצוות
וקשטו, ונקראו אפיקורסים, פי פודאי
בשמה כן הוא, ששמה 'תורה' על שם
להווח הדרד אשר נלך בה ואת המצוה
אשר נצוה, מן ממש בקראי, ויגנו על
דרך משל שמועתי פארוי אבי זני
והבעל שם טוב נשמתו עדן ולחיה
ולזוהים ששקבו ביער אחר, ושלחו משם
איש אחר תמיד, למתות אחר שילך לשם
כדי שיתרגו אותו ויקחו ממנו, ופי שהוא
חכם ציני בראשו ולא רוצה לילך לשם,
והוא גם כן הדרד אשר נלך בה, הינו
הדרד הישר ולא אחר פתוי היצר הרע
שספיקה להאביד את האדם בקשיל הנזכר;
(תל ממנו אמרס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)

פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס

**הבעל שם טוב נשמתו בגנוי מרומים פי
היא תמימה שלא התחיל בה אדם והיא
שלקמה';**

(ממנו אמרס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)
נודע שהבעל שם טוב שהאדם על יד
דפודו יוצא מנגו החיות, רק על
יד דפודו צדשה, תורה וחפלה, בא לו
חיות תולש, על ידך הנחוב (חוקים א. י"ד)
והחיות נצוא ושובי;
(חוקים ב"ס פ"ר נשמתו ד"ס וט"ו ד"ס)

**שמועתי גם כן בשם סרון הבעל שם
טוב וזה"ה שאמר 'תורת ה'
תמימה' (תהלים י"ט, ח) נצה לומר שלא
היה עוד בעולם מי שיקח את התורה
הקדושה, פי היא עוד כחומה עלי שום
פחח", ומה שצריכין ללמוד בתורה
הקדושה הוא אינו אלא לצדק 'משכבת
קש"י';**
(ק מ"ס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)

**בשם הבעל שם טוב וזה"ה שמועתי
ש'תורת ה' (תהלים י"ט, ח) היא
תמיד 'תמימה' ושלמה, שלא התחילו בה
צדן שום אדם בעולם, פי היא 'משכבת
קש"י העוסק בה בכל פעם בחיית חז"ש,
ומי שלומד תורת ד' בתמימות כאלו לא
התחיל צדן, אוי היא 'משכבת קש"י';**
(וי"ט מ"ס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)

אור יצחק
(ראשית) בהקדמת הספר: 'שמועתי ממדרי
המחבר ד"ל, כמו הבחינה שיש בחשבון של
ציפער, שעי הבחינה נתרעד האמת של
החשבון, כך יש בחינה בכל מצוה ומצוה אם
קיים את המצוה באמת אך למלאות רצון הברא
ב"ה ולא לטובת עצמו כלום וכו', הבחינה של
תורה לשמה, אמרו בפרק אבות (פ"ה מ"ב)
'הפוך בה הפוך בה וסיב ובליה בה וימנה לא
תועי, היינו כמיש הבעש"ט ד"ל 'תורת ה'
תמימה שלא נגע בה שום אדם מעולם עד ולא
לקח כלום מן התורה והיא ערוך כולה תמימה.
זה שיעסק בתורה לשמה הוא הבחינה 'הפוך בה
וסיב ובליה בה' היינו שלומד עד עת וקנתו
וממית את עצמה על התורה והעבודה, וזה יסיב
ובליה בה, וידע באמת שלא לקח כלום מן
התורה וזה וימנה לא תועי, ואין לך שום
התפארות מזה וזה שאין לך מידה טובה הימנה,
זהו הבחינה והסימן שלמד תורה לשמה, על אלו
הצדיקים נאמר (ישעיה ס"ג א) 'עין לא ראתה
אלוקים וזולתך יעשה למחבה לו, ונאמר (תהלים
כ"ד י"ד) 'סוד י' ליראיו', ומגלך להם מן השמים
רוי תורה ופותרן להם כל מעיינות התכונה, אבל
שלמדתי תורה הרבה, ואני בעוה"י למדן אחר
הואו אני לחת בעל תורה, ונתייחס אחר
תול ויחשבי שבה פ"א ה"ב צ"ח לו שלא נברא".

פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס

**אמר אדוני אבי זני והבעל שם טוב
ולחיה על גמראי ה'קואי אתי
עובו ותורתו שמד, פי יש שני סוגי
אנשים, אחר מישב בדתו, מאחר
ששמועתי שהקדוש ברוך הוא כביכול
הוא אין סוף, לפי לי התקדוה בו,
ומאין בנה גלי ה'רשוח ותקיותו, ואין
זה הדרד יושב אור, אבל יש סוג שני
שאינו פאמין בנה פי אם ב'רשוח
ותקיותו, הינו על ידי לפוד תורה, כמו
שאמר דוד הפלד עלי השלום ויהי א כ"ט,
ס' ד"ע את אליה אביד ועבדו, מתחלה
ד"ע, ואחר כן עבדו, ואחר שלומד
תורה ומצין בה, דמכיד על ידי התורה
גלח הברא ברוך הוא הברך שמו שהוא
אין סוף, והוא טוב מלחקר ולדלש
להבנות בענין אלקות כלל מחמת יראת
הרוממות של אין סוף ויבדד והתעלה,
שהשיג שהוא אין סוף, ובאחר דאין סוף
כאן יכל וכי"י, והוא פאמטם ד"ל
הינו אתי עובי, הינו ששקבו
מתהבנות בענין אלקות, וזוה"ה שפ"ר,
הינו על ידי לפוד תורה מתחלה פשיג
קנת גלח הברא ברוך הוא, והוא מחמת
יראת הרוממות יעוב מלחקר עוד, אבל**

לא שאמין תפך ומיד, פי על זה נאמר
(משלי י"ט ט"ו) 'פתי יאמין' וכי"י;
(תל ממנו אמרס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)

**אמר הבעל שם טוב שאמר דוד הפלד
עליו השלום (תהלים ק"ט, ס"ב) 'שש
אנכי על אפרתך כמוצא שלל רב',
והקשה הא אמר במקום אחר (שם י"ט, א)
ה'נחמדים מזהב ומפז רב', והם שני
פסוקים שפותרים זה את זה, שאמר 'שש
אנכי רב' כמוצא שלל רב', ומשמע
שהוא אצלו ב'שנה זו השמחה לתורה
ומצות שהם 'אפרתך', ובה הפסוק אמר
שהם נחמדים אצלו יותר מזהב ומפז רב,
ועוד מה זה שאמר 'כמוצא שלל רב'
והנה לו לומר 'כמוצא שלל';**

והנה בקשיל לאדם שמוצא אור גדול,
אשר אין ביקלתו לשל כל האוצר,
ואין לו שום צצה לזה השאר שישאר
עוד הרבה מאד, אך שקבא עוד פצם
שנית ויש לו צער גדול מזה, פי יחוש
וידאן ב'שנה יכא לשל הנשאר בין כך
יכאו אחרים וישלו, לכן זו השמחה שיש
לו מזה שלקח ואפילו הרבה אינו נחשב
לקלום, נגד זה הצער ששצטער שישאר
אלף פצמים יותר ואין ביקלתו לקבל
כלו, שפיין כך יאבד מנגו השאר, ונהו
שאמר 'שש אנכי על אפרתך כמוצא שלל
רב' הינו שאין ביקלתו לקבל כלו, ונהו
שקמר אפילו תרבה, אבל נגד מה שישאר
לא וזה נחשב אצלו שמחתו ממה
שקמר, פי זה האדם שהוא לומר באמת
ומגו בתורה לשמה הוא היודע שלא
למד כלום נגד זה שישאר עז"י;
(תל ממנו אמרס פ"ר י"ג ד"ס וט"ו ד"ס)

המקרה בדרך יחיד ושונה ומפסיק
 מפשנתו וכד' (אבות פיג מ"ו).
 קשה והיה לה למימר ומפסיק ממשנתו.
 ונהו ידעין דהיה שונה. עוד קשה דאמר
 'מצלה עליו הכתוב' ולא מפרש איהו
 כתוב. ויש לומר הפרוש פי ההולך בדרך
 הישר ואפלו הכי הוא יחיד' שאינו
 דבוק בהשם יתברך. וישונה ומפסיק
 מפשנתו וצוה לומר מפסיק את עצמו
 מהשם יתברך מתחת משנתו. והינו
 שקאה לו גדלות והתפארות מתחת
 משנתו. שפוכר שהוא משנתו שלו.
 ואומר 'מה נאה אילו זה' ועל עצמו
 אומר בן בלבו כמו שקתוב (ויכס כ. ט)
 'כי האדם עץ השדה' ואומר שהוא
 'אילנא די רבא ותקויה' ומה נאה ניר
 זה' כמו שקתוב (וימיה ד. ג) 'נירו לכם
 ניר. פרוש. שאומר שפוכר לעצמו חלק
 לעולם הבא על ידי משנתו. ולכן
 'מצלה עליו הכתוב' פרוש כתוב שנאמר
 בו (ויכס יח. יג) 'תמים תהיה עם ה'
 אלהיך' פרוש אפלו כשחצטק בתורה
 שנאמר (תהלים יט. ח) 'תורת ה' תמימה'.
 ונהו שנאמר 'תמים תהיה' אפלו בעסק
 התורה 'תהיה עם ה' אלהיך' ולא תאמר
 הלא התורה מפילא נקרא תורת ה' ונהו
 שאמר 'מצלה עליו הכתוב' הנה. שכולל
 כל התורה כאלו מתחייב בנפשו'.
 (מכר טס טו פ' להקב)

הפני שם טוב אמר בחיי אלה
 חקטי יחי' על העוסק בתורה
 ונקי מצליחין לו (ע"ז יט. ט). לכל יחיד
 יש את הנקסים שלו. ראש ולב שכל
 ומדות. אלו הם הנקסים של יהודים. ומי
 שהוא עוסק בתורה. לא רק לומר
 תורה. ונקי מצליחין.
 אברהם אבינו היה למדן וירא אלקים.
 קים כל התורה עד שלא נתנה
 (וימא כח. ט). אמנם בריחת בריח הנצחית
 שקרת הקדוש ברוך הוא עם אברהם
 לרורוהו עד סוף כל הדורות. היא בגלל
 שפצא את לבו נאמן' (נחמיה ט. ח) ויט.
 לשרות הלב. התמימות עם הפשטות
 והאמונה הפשוטה. אלו הם
 הנקסים הטהורים. וקשעוסקים בתורה
 ונקי מצליחין לו.
 (מכר טס טו פ' עמוד 131)

וישם שם את האדם אשר יצו. פרוש.
 הקדוש ברוך הוא היה מלמדו
 תורה. כמו שאמר (והיה ח"א כו).
 'לעבדה ולשמרה'. 'לעבדה' זו מצות
 עשה 'לשמרה' זו מצות לא תעשה.
 ויצו ה' אלהים על האדם לאמר. פרוש
 אמר לו ולמדו האידן יהיה שמיעתו
 ולמדו בתורה. פי האומר דברי תורה
 יש לו לומר דברים שילמד השומע מהם
 עצה וחקמה והשגה אידן לעבד השם
 יתברך. והשומע דברי תורה לא יאמר
 זה הפשט היה טוב וזה הפשט לא היה
 טוב כל כך. שנמצא הולך מאת הלמד
 בלי שום למד ליראה השם יתברך. כי
 אם בטוב ורע. ועל זה התורה חוגרת
 שק ואומרת עשוני ככבוד שמנגיין בו
 בבית משתאות.
 וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם
 הראשון ויצו ה' אלהים על האדם
 'אמר מכל עץ הגן פרוש מכל אוהן
 ונתורת שאלמך תראה. אכל תאכל'
 שיהיה לך אכילת הנפש לרעבון הנפש
 השואקה לעבודתו יתברך. כמו שנאמר
 (דמיה טו. טו) 'נמצאו דבריך ואכלם ויהי
 דברך לי לששון'. ונאמר (יחזקאל ג. ב)
 'ונאכילני את המגלה כד' אכל.
 ודעז הדעת טוב ורע. פרוש שתשים
 דעתך לבד לומר זה יהיה פשט טוב מה
 שאין פן זה. 'לא תאכל מפניו כי ביום
 אכלך מפניו מות תמות'. פרוש תתקשר
 באילנא דמותא. פי זהו מפתח הנפש
 הן בקלמך הן בשומע.
 (מכר טס טו פ' עמוד 131)

ובלתי

ובפי ערך השבול אשר יכל עליו על תורה באמת ובכל כחו.
 בן לפי זה הערך יסירו ויעבדו מפניו טרדות עניני זה העולם.
 והשמירה עליונה חופפת עליו. והוא כבו המתחשא על אביו. ואביו
 עושה לו רצונו ומשלים לו כל חפצו. כמו שאמר רדל וע"ז י"ט
 א"ו 'כל העוסק בתורה. הקדוש ברוך הוא עושה לו חפצו'. וכן
 איתא במדרש תהלים מזמור א'. ואמר עוד שם. שכתוב בתורה
 ושני בנביאים ומשלים בכתובים. שכל העוסק בתורה ונקי
 מצליחין.

זהו שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם
 הראשון ויצו ה' אלהים על האדם
 'אמר מכל עץ הגן פרוש מכל אוהן
 ונתורת שאלמך תראה. אכל תאכל'
 שיהיה לך אכילת הנפש לרעבון הנפש
 השואקה לעבודתו יתברך. כמו שנאמר
 (דמיה טו. טו) 'נמצאו דבריך ואכלם ויהי
 דברך לי לששון'. ונאמר (יחזקאל ג. ב)
 'ונאכילני את המגלה כד' אכל.
 ודעז הדעת טוב ורע. פרוש שתשים
 דעתך לבד לומר זה יהיה פשט טוב מה
 שאין פן זה. 'לא תאכל מפניו כי ביום
 אכלך מפניו מות תמות'. פרוש תתקשר
 באילנא דמותא. פי זהו מפתח הנפש
 הן בקלמך הן בשומע.
 (מכר טס טו פ' עמוד 131)

ובלתי

הבן שאמר ויטעם טהלים יט. ח 'תורת ה' תמימה תמימה
 ופש. שאי אב דבר נהנה תפוש כד' חזו. ונדר בלתי
 דעסר במלוח דע חזו. ונדרה השדשה שטס כה היא קיסיה
 ונדרה משפיר. וקיסיה אנה להחשד בנבטלה. וקיסיה אור
 ונדרה השדשה. וזה שפיר דעסר אנה דעסיה ור א"א 'תנא
 רבי נבנה אנה. כל השקט פנדה ל'אנה. ונדרה נעשית לו עם
 חיים. ונדרה משרי ג. ח' ע"ז חיים הא' כ'. ונדרה חיים ור לוח
 י' מדרה נבא חיים כ'. ונדרה נבא חיים כ'. ונדרה חיים ור לוח
 א"י ה' ונדרה (שמות טו. ט) אב לו השדשה כד' הוא ל'אנה
 אבד ל'אנה ל'אנה. ונדרה שפיר ל'אנה. ונדרה חיים ור לוח
 ל'אנה שפיר ור. ח' י' חיים הם ל'אנה.

ובלתי

מכר מן אלפי הרב רבי ישראל בעל
 שם זצ"ל שבערי אשכנז היה צדיק
 אחר. ואמר קדם פטירתו שמימות במוחה
 משונה על ידי רוצחים. וקבר הוא היה
 מאה פעמים בעולם הזה וקבל פעם
 נהרג. שהוא היה בזמן המקדש ראש
 סנהדרין חריו וחקם ולמד דסם המות
 של תורה. והוא היה הראשון שהקה על
 לחי ופנים של זכריה הנביא. אמה עם
 הארץ מתנבא בנביאות. ועל ידו נסלו
 עליו עמי הארץ רשעים גמורים והרגו
 אותו. וצוה שיקתבו על מצבתו 'פה נסמן
 מי שנהרג וזכריהו הנביא'. ואמר שעבר
 הוא ממשן. והיה מספר מן זה לתוכחת
 מוסר. האידן יזהר מלמוד תורה שלא
 לשקיה. וימס המות מים הפורים של
 לומר תורה לקמרי.
 (מכר טס טו פ' עמוד 131)

זהו שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם
 הראשון ויצו ה' אלהים על האדם
 'אמר מכל עץ הגן פרוש מכל אוהן
 ונתורת שאלמך תראה. אכל תאכל'
 שיהיה לך אכילת הנפש לרעבון הנפש
 השואקה לעבודתו יתברך. כמו שנאמר
 (דמיה טו. טו) 'נמצאו דבריך ואכלם ויהי
 דברך לי לששון'. ונאמר (יחזקאל ג. ב)
 'ונאכילני את המגלה כד' אכל.
 ודעז הדעת טוב ורע. פרוש שתשים
 דעתך לבד לומר זה יהיה פשט טוב מה
 שאין פן זה. 'לא תאכל מפניו כי ביום
 אכלך מפניו מות תמות'. פרוש תתקשר
 באילנא דמותא. פי זהו מפתח הנפש
 הן בקלמך הן בשומע.
 (מכר טס טו פ' עמוד 131)

שמעתי בשם החסיד המפורסם הרב
 ישראל בעל שם זצוק"ל
 בענין מה שדרשו רבותינו ז"ל (תענה
 יב) שהקדוש ברוך הוא גנו האור
 הלה. והאיד גנו. אחר שהוא אור גדול
 שהיה מלא כל העולם ואדם צופה בו
 מסוף העולם ועד סופו. ואמר הוא ז"ל
 שגנו בתורה. שהתורה הוא גדול יותר
 ממה לעתיד לבא תורה תלשה מאת
 תצא. וקשה הא לא יחליף ולא ימיר
 דתו"ש. אלא שיקרש הסודות שבה.
 ושיכר הפל מאת השם יתברך מבנין
 עולמות העליונים.
 (מכר טס טו פ' עמוד 131)